

EINDVERSLAG

86400 - Hobo 2019-20

HOBO Project met kinderen en aanpak Corona-lockdown

Project Winter 86.400

3.300
dak- en thuisloze
mensen opvangen
elke week

INHOUDSTAFEL

I. Hobo; een introductie	3
II. Het winterproject van Hobo; visie en geschiedenis	6-10
2.1 Algemene objectieven	
2.2 Filosofie	
2.3 Een korte geschiedenis van het winterproject van Hobo	
III. Het winterproject van Hobo; editie 2019-2020	11-32
3.1 Winterproject kinderen	11-18
Eerste helft project editie november 2019—15 maart 2020	
3.1.1 Missie en visie	
3.1.2 Enkele kenmerken van de doelgroep	
3.1.3 Onze capaciteit	
3.1.4 Activiteiten	
3.1.5 Partners	
3.1.6 Vrijwilligers	
3.1.7 Cijfers Eerste helft (Kinderproject)	
3.1.8 Tot slot; enkele observaties en aanbevelingen	
3.2 Aanpak Hobo Corona lockdown	19-32
Tweede helft project 16 maart 2020 - 30 juni 2020	
3.2.1 Opstart Hobo ten tijde van COVID 19	
3.2.2 Doelstellingen en missies ten tijde van Corona	
3.2.3 Onze capaciteit	
3.2.4 Werking	
1. Hobo kogelstraat	
2. Beursschouwburg	
3. VGC simonis	
3.2.5 Partners	
3.2.6 Vrijwilligers	
3.2.7 Cijfers Tweede helft (Hobo ten tijde van Corona)	
3.2.8 Tot slot; enkele observaties en aanbevelingen	
IV. Financiële middelen	33-34
V. Enkele dingen om bij stil te staan	35-37
5.1 Over het werken met kinderen	
5.2 Over het werken in tijden van corona	

Voor het project 86400 - Hobo versterkten de voglende personen het team.

Axelle François

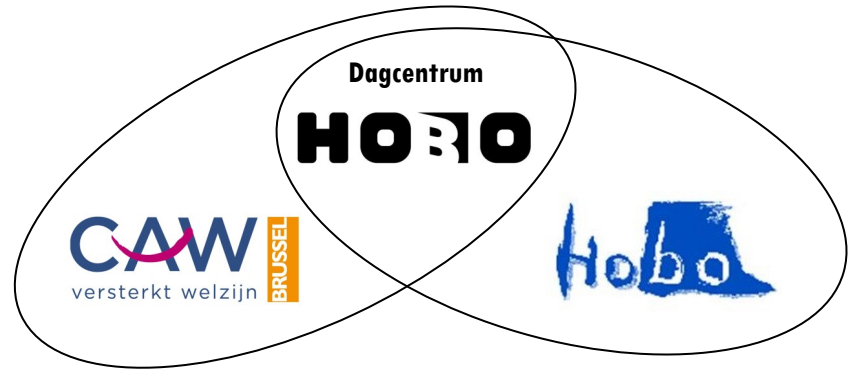
Niels Vantghem

En talloze vrijwilligers!

We bedanken hen voor hun energie, enthousiasme en engagement!

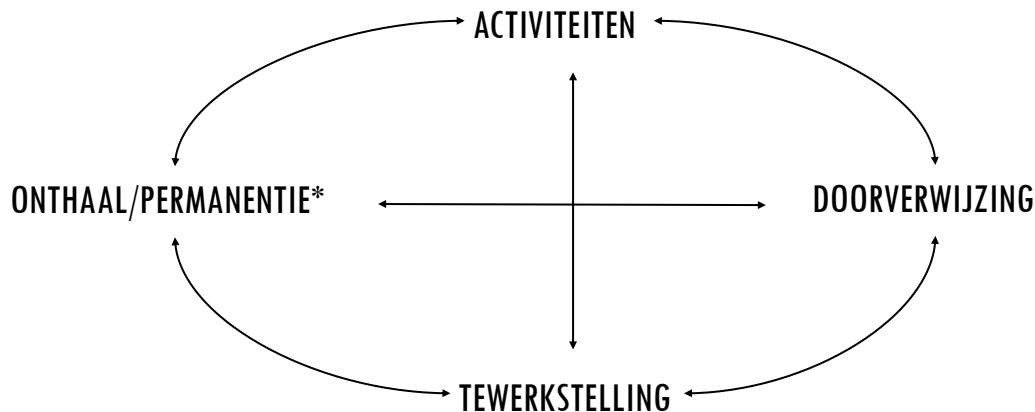
I. Hobo; een introductie

Hobo is een dagcentrum voor dak- en thuisloze mensen in Brussel. Wij werken rond vier pijlers: trajectbegeleiding van werkzoekenden, organiseren van activiteiten, doorverwijzing van cliënten en sensibilisering. Het dagcentrum Hobo is een samenwerking tussen CAW Brussel vzw en Hobo vzw.

Methodiek

De algemene methodiek van Hobo steunt vooral op zijn **integrale en drempelverlagende aanpak**. De thuisloze wordt als persoon in zijn geheel beschouwd. Een laagdrempelige aanpak vermindert de obstakels om deel te nemen op of buiten Hobo, zodat we eenvoudig en snel de persoon kunnen laten participeren. Op Hobo vertrekken we steeds vanuit de sterktes van de persoon om waar mogelijk een activeringstraject op te starten, op professioneel, sociaal of welzijnsvlak. Dankzij de wisselwerking tussen de verschillende eerder vernoemde pijlers van Hobo oefenen we op verschillende levensdomeinen in overleg met de persoon invloed uit en brengen we **samen met de thuisloze persoon** verandering teweeg.

* Onthaal/permanentie: op elk moment van de dag staat een collega van Hobo ter beschikking voor de doelgroep en andere organisaties. Deze beschikbaarheid of permanentie is het eerste aanspreekpunt voor eenieder die Hobo contacteert of frequenteert.

II. Het winterproject van Hobo; visie en geschiedenis

2.1 Algemene objectieven

De rechten van de mens, en van het kind, zijn duidelijk. Elke mens heeft recht op voeding, onderdak en onderwijs. Maar ook op vrije tijd, rust, ontwikkeling en deelname aan het culturele en sportieve leven van de gemeenschap. (*art. 24, 26, 27 van de universele rechten van de mens; art 27, 31. van het internationaal verdrag inzake de rechten van het kind*).

Met dit project wil Hobo de volgende zaken stimuleren: dat enerzijds kinderen (terug) het recht krijgen kind te zijn en dat zij de kans krijgen om zich te ontwikkelen door deel te nemen aan het culturele en sportieve leven van de gemeenschap. Dat zij anderzijds de mogelijkheid krijgen om op een onbezorgde manier te genieten van de rust en vrije tijd die zij nodig hebben.

2.2 Filosofie

Hobo vzw is een dagcentrum dat dak-en thuisloze mensen wil ondersteunen. Het wil deze doelgroep in een zinvolle dagbesteding voorzien via een uitgebreid aanbod. De filosofie achter dit aanbod steunt op 4 pijlers: tewerkstelling, activiteiten, doorverwijzing en sensibilisering. Hobo vzw wil voor dak- en thuisloze personen veilige omgevingen faciliteren waar ze zich kunnen herbronnen, waar ze terecht kunnen voor steun en erkenning en waar ze de kans krijgen om op een laagdrempelige manier deel te nemen aan het maatschappelijke leven.

Dit winterproject is een deelproject van Hobo vzw en sluit aan bij deze filosofie. We geloven erin dat kinderen zichzelf kunnen herbronnen wanneer zij de kans krijgen om op een ongedwongen manier samen te spelen. We geloven ook dat wanneer deze kinderen op een ongedwongen manier kunnen spelen, zij even kunnen ontsnappen aan de moeilijkheden van hun situatie en dat zij hier energie uithalen om hun dagelijkse uitdagingen het hoofd te bieden. Ten slotte zijn we van mening dat spelen en ontspanning belangrijk zijn voor de ontwikkeling van kinderen.

2.3 Een korte geschiedenis van het winterproject van Hobo

Binnen Hobo kent het winterproject een geschiedenis van zeven edities. Het winterproject van Hobo dankt zijn bestaan aan 86.400, een project dat 8 jaar geleden werd opgezet als een samenwerkingsverband tussen een aantal dagcentra te Brussel. De constatacie was immers dat de nachtopvang steeds consequent werd uitgebreid, maar dat de dagopvangcentra eveneens een extra aanbod moesten kunnen voorzien tijdens de winter.

Hobo heeft in het kader van dit project steeds ingezet op de kinderen die tijdens de winter gebruik maakten van de (nacht-)opvang vanuit de idee dat een specifieke aanpak vereist is voor deze subdoelgroep. De eerste vier jaren werden er steeds activiteiten georganiseerd voor kinderen, vanaf het vijfde jaar werd dit activiteitenluik verder aangevuld met een leertraject waarbij lessen worden gegeven aan niet-schoolgaande kinderen. Het verloop per jaar wordt hieronder kort voorgesteld.

Eerste winterproject Hobo: 2013-2014

16 activiteiten

76 deelnemers

184 deelnames

Het aantal kinderen en vrouwen in de dagcentra en nachtopvang stijgt. Hobo wil hierop inspelen met een kwalitatieve opvang op maat. Van hieruit worden er activiteiten voorzien op zaterdagen voor kinderen met en zonder ouders. Hiervoor is er een samenwerking met La Rencontre en Le Clos. Hobo richt zich op kinderen die niet in structuren terecht kunnen, waardoor er voornamelijk wordt gericht op kinderen vanaf tien jaar. Daarnaast opent Hobo eveneens een reguliere werking specifiek voor vrouwen.

Tweede winterproject Hobo: 2014-2015

18 activiteiten

96 deelnemers

298 deelnames

Opnieuw voorziet Hobo activiteiten op zaterdagen voor kinderen met of zonder ouders. Naast La Rencontre en Le Clos is er een nieuwe partner, SamuSocial Petit Rempart. De nood om meer kwalitatieve opvang te voorzien voor kinderen blijkt het grootst binnen het netwerk van 86.400. Daarom wordt er binnen het project van Hobo niet meer gefocust op vrouwen, maar enkel op kinderen. We zetten ook extra in op onze reguliere werking (versterking personeel) om dit te openen en toegankelijk te maken voor de mensen in nachtopvang.

Derde winterproject Hobo: 2015-2016

16 activiteiten

79 deelnemers

328 deelnames

Ook dit jaar blijkt de nood voornamelijk bij de kinderen te liggen. De ouders hebben nood aan ademruimte en worden minder betrokken bij de activiteiten. Het accent verplaatst zich daarom van activiteiten voor kinderen met of zonder ouders naar activiteiten voor enkel de kinderen. De samenwerking met La rencontre, Le Clos en SamuSocial Petit Rempart blijft behouden.

Vierde winterproject Hobo: 2016-2017

42 activiteiten

(19 zaterdagen, 6 vrijdagen, 17 woensdagen)

79 deelnemers

842 deelnames

Na het succes van de activiteiten op zaterdagen, wordt hiernaast ook een samenwerking opgezet met Cultureghem voor activiteiten op woensdagen. Deze stijging van aantal activiteiten wordt heel erg verwelkomd bij de partners. Daarnaast wordt er eveneens steeds een activiteit gepland voor volwassenen op vrijdag. Deze blijkt echter niet te beantwoorden aan een nood, waardoor dit na zes activiteiten wordt stopgezet en de focus zich weer verplaatst naar de kinderen. Naast de samenwerking met La Rencontre en SamuSocial Petit Rempart, worden er eveneens samenwerkingen aangegaan met SamuSocial Botanique en met Ariane. Daarnaast wordt er voor de activiteiten voor volwassenen op vrijdag samengewerkt met Chez Nous.

Vijfde winterproject Hobo: 2017-2018

115 activiteiten

(24 zaterdagen, 24 woensdagen, 67 leertrajecten)

149 deelnemers

1411 deelnames

(984 activiteiten, 427 leertraject)

Tijdens het winterproject van 2016 – 2017 werd opgemerkt dat heel wat kinderen die deelnamen aan de activiteiten niet naar school gingen. Sommigen onder hen zijn eerder wel al naar school gegaan en vinden door een verandering van situatie tijdelijk geen toegang tot onderwijs, anderen hebben nog helemaal geen schoolervaring. Voor hen is instromen in het reguliere onderwijs niet altijd de beste oplossing. Dankzij een extra subsidie van FOD, kan er ingezet worden op extra projecten binnen het winterproject. Hieruit ontstaat het leertraject (elke maandag, woensdag en vrijdag) en een scholarisatieluik (waarbij kinderen worden ingeschreven in reguliere scholen). Daarnaast zijn er opnieuw de activiteiten op woensdagen (i.s.m. Cultureghem) en zaterdagen. Ook worden de werkingen van La Rencontre en Doucheflux financieel ondersteund vanuit Hobo voor hun kinderwerkingen.

Zesde winterproject Hobo: 2018-2019

117 activiteiten

(34 zaterdagen, 21 woensdagen, 62 leertrajecten)

279 deelnemers

1962 deelnames

(1504 activiteiten, 458 leertraject)

Opnieuw worden de activiteiten op woensdagen en zaterdagen georganiseerd. Het leertraject gaat eveneens opnieuw door, telkens op woensdag-, donderdag- en vrijdagvoormiddag. Op scholarisatie wordt niet meer ingezet. Voor de toeleiding van de kinderen is er een samenwerking met SamuSocial Petit Rempart, Samusocial Evere (familiecentrum), Consortium, Rode Kruis, CAW Brussel en Dokters van de Wereld, Ariane en La Rencontre. Daarnaast blijft evenwel de samenwerking met Cultureghem voor de woensdagactiviteiten lopen tot maart.

III. Het winterproject van Hobo; editie 2019-2020

Het winterproject van Hobo heeft vele vormen gekend. Ook dit jaar zorgden de omstandigheden ervoor dat het opnieuw een heel eigensoortig project was. Omwille van het virus Covid-19 en de bijhorende maatregelen, werden de activiteiten met de kinderen abrupt onderbroken op 15 maart. Als dagcentrum hebben we ons echter volledig blijven inzetten voor de doelgroep door het aanbod primaire behoeften radicaal te verhogen, onze openingsuren aan te passen aan de nood (we gingen 7/7 werken) en extra capaciteit te creëren. (we openden twee 'antennes') Onze doelstellingen (en dit verdere verslag) worden dus opgesplitst in twee delen, aangezien de doelstellingen die we hadden en de projecten die we realiseerden met het kinderproject uiteraard niet dezelfde zijn als deze tijdens de lockdown. Dit verslag is bijgevolg opgedeeld in twee grote delen waarbij het eerste deel (Winterproject kinderen) de eerste helft beschrijft van november tot midden maart, en het tweede deel de tweede helft van het project beschrijft die gaat van midden maart tot einde juni en dus onze aanpak van de coronalockdown weergeeft.

3.1 Winterproject kinderen

Eerste helft project editie 2019-2020 november 2019—15 maart 2020

3.1.1 Missie en visie

Onze missie en visie bestaat uit **3 pijlers**:

- **Kind zijn:** we streven ernaar om via onze activiteiten de kinderen te laten spelen zoals elk kind het recht heeft om te spelen, op een ongedwongen, experimenterende manier.
- Dak- en thuisloze **families bijstaan in opvang:** onze activiteiten creëren voor de families van de kinderen ook een moment dat zij zelf kunnen ontspannen of andere taken (buiten opvoeding) kunnen uitvoeren.
- **Kennismaking** met verschillende **vormen van vrijetijdsbesteding:** via onze activiteiten streven we er ook naar dak-en thuisloze kinderen op een laagdrempelige manier te oriënteren naar verschillende vormen van vrijetijdsbesteding. Onze activiteiten geven hen bijgevolg ook de mogelijkheid om deel te nemen aan dit aspect van het maatschappelijke leven.

3.1.2 Enkele kenmerken van de doelgroep

- De kinderen die deelnemen aan onze activiteiten vormen een diverse en wisselende groep. Taal vormt zelden een probleem om te kunnen communiceren met elkaar. De meesten spreken naast eventueel nog een andere taal ook zeker Nederlands, Frans en/of Engels. De communicatie verloopt in deze drie talen, die vaak door elkaar gebruikt worden. Wij volgen de realiteit van de kinderen hierin, en wisselen van taal naargelang zij dat ook doen. Wanneer een vrijwilliger bijvoorbeeld Italiaans of Arabisch spreekt, dan mag deze zeker in die taal communiceren met de kinderen.

- We merken dat sommige kinderen al enkele jaren dakloos zijn. De kinderen die we moeilijker in de hand hebben behoren vaak tot deze groep. Zij hebben het soms moeilijk hun emoties verbaal te uiten. Maar we kunnen dat ook verwoorden a.d.h.v. wat zij nodig hebben. Het zijn deze kinderen, die soms provocerend overkomen, die meer nood hebben aan emotionele steun. Het zijn zij ook, die volledig kunnen opgaan in een workshop, en helemaal opfleuren wanneer ze ontdekken dat ze ergens in uitblinken.
- We merken dat praktische workshops het een pak beter doen dan het bezoeken van een museum, of een andere culturele uitstap. De kinderen die met ons meegaan hebben veel energie. Zowel fysieke als creatieve energie. Tijdens actieve workshops kunnen ze die energie het best gebruiken. Twee succesvoorbeelden zijn de workshops 'Jiu Jitsu' bij [BBJJA](#) en 'Muziekinstrumenten bouwen' bij [JES vzw](#).

3.1.3 Onze capaciteit

Met onze 'capaciteit' bedoelen we het aantal kinderen dat we kunnen bereiken. Dit hangt af van twee factoren. Ten eerste moeten we zeker één **begeleider** per vijf kinderen voorzien. We zorgen ervoor dat we kunnen rekenen op een brede poel aan vrijwilligers, maar wanneer het toch gebeurt dat we maar met - bijvoorbeeld - 3 begeleiders zijn, dan kunnen er maar 15 kinderen mee.

Een tweede factor is ons **budget**. Op woensdagen gaan we naar Cultureghem en staat er geen limiet op het aantal kinderen. Op zaterdag is die er wel. Meestal ligt deze op 25 kinderen. Bij goedkopere activiteiten kunnen er meer kinderen mee. Ten slotte moeten we soms het aantal beperken tot 20 kinderen omwille van de organisator van een workshop die deze limiet oplegt.

3.1.4 Activiteiten

Het verloop van onze activiteiten verloopt vaak min of meer hetzelfde. Eerst halen we de kinderen op in het familiecentrum van Samusocial te Evere. Vervolgens gaan we met het openbaar vervoer naar de plaats van de activiteit. We vertrekken in twee groepen waarbij elke projectverantwoordelijke van het winterproject de leiding neemt over tien tot vijftien kinderen, en wordt bijgestaan door vrijwilligers. De activiteit start vervolgens om 14u en eindigt ten laatste om 17u, waarna we de terugtocht aanvatten. Het vieruurtje wordt rond 16u à 16u30 uitgedeeld. Omwille van subsidiaire en praktische redenen vinden alle activiteiten plaats in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Woensdagen zijn het houvast van het project.

De kinderen kennen de weg met het openbaar vervoer, alsook de plek en de vrijwilligers van Cultureghem. Ze worden er verwelkomd met een vaste 'Ketmet Dans', en krijgen een mooi keuzeaanbod van activiteiten voorgeschoteld. Op Cultureghem kan iedereen zijn energie kwijt.

Woensdag

De activiteiten op woensdag werden steevast in samenwerking met Cultureghem vzw georganiseerd binnen het kader van hun win ter-Ketmet. Cultureghem vzw organiseert sowieso al elke woensdag een zomer-Ketmet van april tot oktober. In de winter behoudt het deze (zij het in een iets lichtere vorm) voor ons winterproject. Maar ook andere organisaties, centra's en scholen zijn er welkom. Zo overtuigden we tijdens het project ook het Consortium om deel te nemen aan de winterketmet.

Cultureghem vzw biedt buitenspelactiviteiten aan via speelboxen. Deze activiteiten spelen zich af in de abattoir in Anderlecht, waar de kinderen op een ruime, overdekte plaats kunnen spelen. Cultureghem vzw beschikt voorts over een mobiele buitenkeuken waardoor de kinderen hun eigen vieruurtje kunnen klaarmaken. Tijdens de winterketmet voorzien zowel Cultureghem als Hobo vrijwilligers om de kinderen te begeleiden en te ondersteunen tijdens het spelen.

Zaterdag

Elke zaterdag organiseert Hobo zelf een activiteit. Deze worden gekozen aan de hand van verschillende factoren. Er wordt rekening gehouden met budgettaire aspecten, waarbij we ook kijken naar het aanbod dat artikel 27* en de paspartoe* ons kan bieden. We proberen de keuze voor onze activiteiten ook te maken door rekening te houden met de complexiteit van de situatie van de kinderen. Daarin zoeken we steeds naar veilige maar inspirerende en plezierige omgevingen.

Een kleine zaterdagse observatie

Op zaterdagen merken we na enkele weken dat er veel afhangt van de soort activiteit die we voor hen organiseren. Zo moeten we één keer noodgedwongen een activiteit organiseren in de lokalen van Hobo zelf. Dat zijn kleine ruimtes, en loopt dus niet zo vlot.

We besluiten snel om zo'n activiteiten te vermijden. Het gebeurt nog wel eens dat we een museum bezoeken waar kinderen niets mogen aanraken. Zoiets is moeilijk uit te leggen, en zorgt voor veel frustratie. Het treinmuseum in Schaarbeek was dan wel weer een succes (daar mag alles aangeraakt worden).

Wat goed werkt zijn fysieke activiteiten die inspireren. Rik Staelens van JES geeft een wervelende workshop muziekinstrumenten bouwen. Het is cultureel (verschillende soorten ritmes), grappig (kleine instrumenten om de klas mee op stellen te zetten), fysiek (er komt heel wat ontwarren en spannen van draden bij kijken) en inspirerend (ongeloof wanneer die instrumenten, gemaakt uit gerecycleerde materialen, ook écht werken). Laat de kinderen daarna een muziekclip zien van Congolese band KO-KOKO! die ook al hun instrumenten zelf maken, en er ontstaan dromen. Zo vormde één groepje kinderen de zelfverkleerde band 'Le Soleil Se Reveil' op de metro terug naar Evere.

**Artikel 27 "De non-profitorganisatie Artikel 27 heeft tot doel het bewustzijn te vergroten en culturele participatie te vergemakkelijken voor iedereen die in een moeilijke sociale en / of economische situatie leeft. Het handelt in de kosten van het aanbod via een eigen bijdrage die geldig is in Brussel en Wallonië en steunt op steun om kritische en / of artistieke expressie te stimuleren. Zijn werk is ontwikkeld in een netwerk met sociale, culturele partners en het publiek." ("L'article 27: la culture j'y prends part", z.d., z.p.).*

** paspartoe "Paspartoe is dé vrijetijdspas voor Brussel en is er nu voor iedereen. Ook niet-Brusselaars kunnen van de voordelen genieten (excl. kansentarif). Zo kan je voordelig aan cultuur-, jeugd- en sportactiviteiten deelnemen" ("Paspartoe: de vrijetijdspas voor Brussel", z.d., z.p.).*

3.1.5 Partners

Voor ons winterproject werkten we dit jaar nauw samen met Samusocial Evere en Cultureghem vzw.

- **Samusocial** heeft in Evere een familiecentrum waar dak-en thuisloze families kunnen verblijven om zich te kunnen heroriënteren naar verschillende andere opvangstructuren zoals een privéwoning, andere opvangcentra's, opvangtehuizen, opvang binnen hun persoonlijk netwerk of eerstelijnsopvang ("Activiteitenverslag 2018: familiecentrum", 2018). Elke woensdag en zaterdag voorzien we activiteiten voor kinderen tussen 6 en 12 jaar oud in dit familiecentrum. We zorgen ervoor om steeds na een activiteit het verloop ervan te evalueren met de opvoeders in het centrum.

- **Cultureghem** is een socio-culturele vzw, gelegen op de site van de abattoir, te Anderlecht (metrohalte Clemenceau). We zijn er welkom om (z.d.) "elke woensdag, van april tot oktober, samen spelen, samen sporten en samen eten aan de gezelligste openlucht-bistro van de stad". Dat is de zomerketmet. Deze wordt georganiseerd voor iedereen die wil komen. Vanaf november start vervolgens de winterketmet, die zich richt tot de kinderen van de buurt en de kinderen in de winteropvang. Maar in principe is iedereen nog steeds welkom. Dankzij de winterketmet kunnen wij onze kinderen een vaste activiteit op woensdag aanbieden. Dat geeft ons aanzienlijk veel ruimte om de zaterdagdagen grondig voor te bereiden.

Tijdens het winterproject van 2019- 2020 trachtten we de ouders op woensdag ook te betrekken. Samen met onze partners, Samusocial Evere en Cultureghem vzw, probeerden we het aanbod van de winterketmet bekend te maken bij de ouders zodat zij na het winterproject zelfstandig de weg naar de Ketmet kunnen vinden. De ouders konden er ook vrijwilliger worden of deelnemen aan andere activiteiten die Cultureghem voorziet.

Hoe verloopt dat?

We werken gedurende heel dit winterproject samen met **Samusocial's** familiecentrum te **Evere**. Elke Woensdag en Zaterdag gaan we er kinderen ophalen voor een activiteit (zoals hierboven beschreven). De eerste weken zoeken zowel wij als Samusocial naar een routine. Onze samenwerking wordt snel beter, omdat we mails sturen naar het hele team van Samusocial. Zo is iedereen op de hoogte.

De grootte van de groep kinderen die per activiteit meekan is bijvoorbeeld beperkt. Dit hangt af van het aantal vrijwilligers dat we vinden. De eerste weken schrijft Samusocial kinderen in per familie. Dat zorgt ervoor dat ook oudere broers en zussen meekomen, terwijl er voor de kinderen uit de doelgroep (6 tot 12 jaar) dan geen plaats meer is. Maar de communicatie met Samusocial wordt steeds duidelijker naarmate de weken vorderen, en de eigenlijke doelgroep krijgt al snel prioriteit.

Na elke activiteit doen we een briefing met het educatieve team van Samusocial. Dat helpt ons vaak vooruit wanneer we vragen hebben bij het gedrag van een kind.

Onze tweede partner is Cultureghem. De omgeving die zij elke week opnieuw creëren is lovenswaardig. Verschillende speelboxen zijn zo op elkaar afgestemd, dat uiteenlopende behoeften aangesproken worden. Ook kunnen kinderen altijd helpen met koken, om aan het einde van de dag een vers vieruurtje op te eten.

Cultureghem blijkt een actieve partner te zijn. Ze vragen zelf hoe ze de ouderparticipatie kunnen helpen aanzwengelen, en reiken ons hier ook daadwerkelijk een helpende hand in. Met mobiele speelboxen komen ze naar Samusocial om te tonen aan de ouders wat hun activiteiten precies inhouden.

3.1.6 Vrijwilligers

Voor het winterproject steunen we heel erg hard op vrijwilligers. Het aantal kinderen die mee kunnen op activiteit is immers afhankelijk van het aantal vrijwilligers die beschikbaar zijn op die dag. Per vrijwilliger kunnen er vijf kinderen mee. Vrijwilligers kunnen onze vacatures vinden via verschillende websites zoals 11.be, vrijwilligerswerk.be, levontariat, les guides social, etc. Per activiteit hebben we gemiddeld tussen de 3 à 5 vrijwilligers. Het totale aantal vrijwilligers voor het project loopt tegen de 20 vrijwilligers.

Kleine observaties betreffende vrijwilligers

- Tijdens de examenmaand Januari wordt het moeilijk om genoeg hulp te vinden voor Woensdagen. Op die momenten springen er soms collega's van Hobo bij. Tijdens de andere weken vinden we altijd wel genoeg volk. We hebben een ruime poel aan vrijwilligers waarmee we communiceren in een Whatsapp groep. De vrijwilligers kiezen zelf wanneer ze meekomen.
- We merken dat vrijwilligers die regelmatig meekomen na een tijd hun mening over bepaalde vraagstukken uiten naar ons toe. Dat vinden we een positieve evolutie. Door middel van feedbackmomenten na elke activiteit moedigen we dat verder aan.

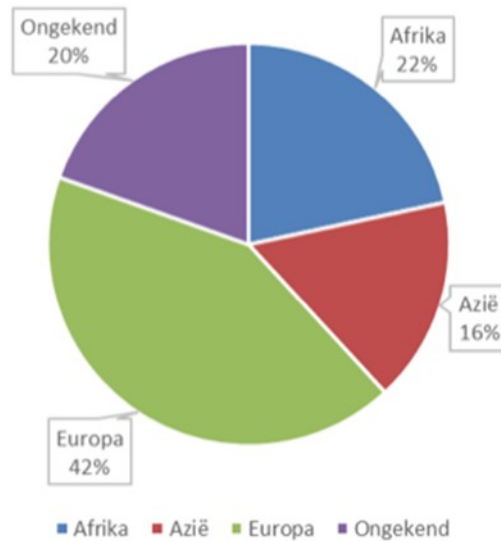
3.1.7 Cijfers Eerste helft (Kinderproject)

AANTAL ACTIVITEITEN	AANTAL DEELNAMES	AANTAL DEELNEMERS
25	484	97

Uit deze cijfers kunnen we afleiden dat we gemiddeld 20 kinderen bereiken per activiteit. Wat de cijfers niet tonen, is dat we soms de capaciteit hebben om meer kinderen mee te nemen, maar dat deze er niet zijn. Andere keren vinden we weinig vrijwilligers en kunnen we niet alle kinderen meenemen die vrij zijn die dag.

GESLACHT	
M	54
V	43
Eindtotaal	97

Nationaliteit deelnemers per continent

NATIONALITEIT	AANTAL DEELNEMERS
Albanië	4
Armenië	1
België	1
Bulgarije	3
Congo	2
Frankrijk	7
Hongarije	1
Italië	4
Kameroen	4
Nederland	1
Nigeria	13
Ongekend	19
Roemenië	2
Rusland	13
Senegal	2
Servië	2
Slowakije	16
Syrië	2
Eindtotaal	97

Een kleine kanttekening kan gemaakt worden bij het aantal ongekende nationaliteiten. Dat we zoveel kinderen in deze categorie hebben, komt omdat Samusocial soms vergat dit in te vullen. We hebben nog met een namenlijst deze nationaliteiten nagevraagd, maar dit bleek moeilijk voor hen om na te gaan. We kunnen evenwel aannemen dat de verdeling ongeveer dezelfde is als bij de wel gekende nationaliteiten.

Ten slotte zien we dat er enkele kinderen bijna altijd naar onze activiteiten kwamen, en dat anderen dit slechts sporadisch deden. Al is het ook belangrijk om te weten dat er kinderen komen en gaan in het centrum, en dat sommigen dus pas laat tijdens het project voor het eerst meegingen.

Aantal keer deelgenomen	Aantal deelnemers
1 tot 5	63
6 tot 10	21
11 tot 15	7
16 tot 20	6
Eindtotaal	97

3.1.8 Tot slot; enkele observaties en aanbevelingen

- Het is opmerkelijk hoeveel verantwoordelijkheid sommige kinderen steeds (moeten) opnemen. Niet zelden hebben we enkele duo's van oudere en jongere broers en zussen mee. Die oudere broers en zussen nemen dan vaak een rol op om op hun jongere familielid te letten. Sommigen van hen vergeten daarbij om zelf kind te zijn. Het is mooi om te zien hoeveel verantwoordelijkheid zij op jonge leeftijd al kunnen dragen, maar er kan omgekeerd ook afgevraagd worden of zij ten volle hun eigen leeftijd kunnen beleven. In toekomstige projecten moet hier aandacht naar gaan en mee gewerkt worden.
- Eén vraagstuk blijft aanwezig overheen alle winterprojecten heen en die is dat het een WINTERproject is. Dat het al enkele jaren steeds kan worden opgestart is mooi. Maar het is weinig structureel om dit project enkel in de winter te doen. Hobo hangt hierin natuurlijk af van **financiering**. Mocht deze het toelaten, zou een continue werking heel het jaar door veel meer kunnen betekenen voor de kinderen op wie dit project gericht is. Werknemers die aan dit project beginnen, gaan na het aflopen ervan op zoek naar een andere job. Het volgende jaar komen er weer twee nieuwe mensen toe, die zich weer volledig moeten inwerken. Ook langs de kant van de kinderen heeft dit gevolgen. Hun situatie wordt er niet plots beter op omdat de zon schijnt. Als we **structurele ondersteuning** willen bieden aan deze groep, dan moeten we het project uitbreiden naar het hele jaar. Meer nog, het leertraject dat wegviel dit jaar wordt best terug opgestart. Dit werd dit jaar enorm gemist.

3.2 Aanpak Hobo Corona lockdown

Tweede helft project editie 2019-2020 16 maart 2020 - 30 juni 2020

Begin Maart wordt duidelijk dat het land in quarantaine zal gaan. Ons denken maakt een snel proces van aanpassing door. Op enkele dagen tijd evolueren we van de overtuiging dat het project ook in quarantaine nog een vorm zal kennen, naar het besef dat dit volledig uitgesloten is. Onze laatste activiteit in Maart vindt plaats wanneer al heel wat andere organisaties en scholen alles aan het afzeggen zijn. Met onze partner Cultureghem bespreken we hoe we de quarantaine naar onze hand kunnen zetten. We plannen om de komende woensdagen met mobiele bakfietsen naar Samusocial Evere te fietsen om in het naburige park te spelen met de kinderen. We denken dat dit nog kan, omdat we op die manier het publieke transport vermijden. En de kinderen, die zitten toch al samen in het opvangcentrum, nietwaar? Elkaars bubbel zouden ze dus niet doorbreken.

De dagen erna wordt duidelijk hoe ernstig de situatie is. Onze geplande activiteiten worden allemaal geannuleerd, en Samusocial laat weten dat alle families in het centrum in quarantaine gaan. Ons winterproject is niet meer mogelijk. De weken daarna zullen we leren dat deze quarantaine niet zo snel voorbij zal gaan. Het winterproject zoals we het ontworpen hadden staat officieel op pauze.

3.2.1 Opstart Hobo ten tijde van COVID 19

Nog net voor de officiële quarantaine komen we met alle werknemers van Hobo samen. We vergaderen (met de nodige afstand) over wat onze nieuwe prioriteiten zijn tijdens de komende weken. Nadien verdelen we ons in teams om al de nodige logistiek te regelen. Verder beslissen we dat we gedurende heel de quarantaine in vaste paren zullen werken, om onderling contact te limiteren. Eén dag later zijn we operationeel. Tijdens de eerste weken passen we ons voortdurend aan. We houden elkaar op de hoogte via dagelijkse verslagen. Alle deelprojecten van Hobo worden noodzakelijkerwijs on hold gezet door Corona, dus ook het winterproject. De missies en doelstellingen van Hobo passen zich razendsnel aan aan de noden van de doelgroep die in een leeg Brussel geen enkele open deur meer vinden. De doelstellingen en visie van Hobo ten tijde van Corona worden besproken en uitgevoerd. (zie volgende hoofdstuk).

Kinderen in Quarantaine?

Die moeten kunnen spelen!

Dankzij de vele geëngageerde vrijwilligers die meewerkten aan het project is onze eerste actie in het verlengde van het winterproject: We verzamelen heel wat speelgoed en leesboeken en stellen een lijst op van spelletjes die gespeeld kunnen worden door de kinderen zelf. We organiseren een ophaalronde en zetten de spullen af bij Samusocial, waar alles gedesinfecteerd wordt. Meer kunnen (en mogen) we niet doen terwijl ze in quarantaine zitten.

3.2.2 Doelstellingen en missies ten tijde van Corona

De plotse invoering van de quarantaine duwt twee missies naar de voorgrond: voorzien in **basisbehoeften** en **sensibilisering**. Naarmate we onszelf beter kunnen organiseren, voegen we er al snel nog twee aan toe: **doorverwijzing** en **administratieve hulp**. Ten slotte zijn we **flexibel** in het aanpassen van onze diensten naargelang de noden die we ontdekken en de capaciteit die we hebben.

VOORZIEN IN BASISBEHOEFTE

Elke dag van 9u tot 17u voorziet Hobo gekende en nieuwe cliënten in maaltijden en (warme) dranken. We stellen onze WC open voor gebruik, een mobiele wasbak op onze stoep zorgt voor handhygiëne, en mensen kunnen hun gsm's laten opladen bij ons. De cliënten komen het gebouw bijna niet binnen. Eten en gsm's gaan van hand tot hand via een doorgeefluik dat frequent ontsmet wordt. Wanneer mensen onze WC willen gebruiken wassen ze eerst hun handen in een mobiele wasbak die voor het gebouw staat. Er komt maximaal één cliënt het gebouw binnen per keer.

Naarmate de quarantaine verlengd wordt, breiden we onze diensten uit. We openen twee nieuwe en tijdelijke locaties. In de Beursschouwburg worden kleren uitgedeeld en voorzien we een digitale ruimte. In het Comeniuscomplex te Koekelberg worden - omwille van corona ongebruikte - douches beschikbaar gesteld. Ten vergroten we ook onze noodhulp met het uitdelen van slaapzakken en hygiënische pakketten.

SENSIBILISERING

Het sluiten van publieke plaatsen maakt sensibilisering nog meer noodzakelijk dan anders. We maken er actief werk van om actuele inzichten over covid-19 te verspreiden. Onze mensen worden ingelicht over de actualiteit van het virus, de risico's die daarbij horen, de maatregelen die ze zelf kunnen nemen, en de organisaties waar ze terecht kunnen wanneer ze symptomen vertonen.

DOORVERWIJZING

Hobo kan niet zelf in alle noden voorzien. Waar nodig verwijzen we door naar andere organisaties, en naar nieuwe initiatieven naarmate deze georganiseerd worden.

Wat gebeurde er met de mensen die op het winterproject stonden?

De twee werknemers van het winterproject werkten elk samen met een andere collega van Hobo. Het onthaal in tijden van quarantaine was anders dan het ervoor was, maar toch zijn er veel dingen die geleerd konden worden van deze collega's. Een groot deel van deze werkdagen ging bijvoorbeeld naar het desinfecteren van materiaal en ruimten, en het voorzien in basisbehoeften (zie 3.2.1), maar er zijn ook taken die meer kennis vereisen. Zo verwijzen we door naar allerlei organisaties. De kennismaking met dat netwerk van organisaties verloopt vlotter door de samenwerking met een collega die hier al vertrouwd mee is.

We bekijken van week tot week hoe we ons organiseren. Het gebeurt twee keer dat een duo uitvalt omdat één van hen in hun privéleven nauw contact had met een bevestigde Covid19-patiënt. Telkens gaat dat duo dan in quarantaine. Als er na één week geen symptomen vastgesteld worden, komen ze terug werken. Als er bij één van hen wel symptomen vastgesteld worden, blijven ze beiden enkele weken thuis.

ADMINISTRATIEVE HULP

We staan onze cliënten bij in een breed scala aan op te lossen administratie. Verliest iemand zijn identiteitskaart, dan kan deze persoon bij ons een telefoon gebruiken om naar de gemeente te bellen om een nieuwe kaart aan te vragen. Heeft iemand geen telefoonnummer, dan kan die het onze opgeven aan een dokter om naar te bellen wanneer dat nodig is. Enzovoort.

Naarmate de quarantaine verlengd wordt, breiden we onze diensten uit. In de Beursschouwburg wordt zo een ruimte met tablets ter beschikking gesteld. Op veilige afstand van elkaar kunnen mensen er een uur reserveren om een tablet te gebruiken. Toegang tot het internet wordt op deze manier weer mogelijk gemaakt.

FLEXIBILITEIT

We zoeken actief naar oplossingen voor zichtbare noden van onze mensen, we staan open voor eventuele samenwerkingen met andere organisaties, en we passen ons aanbod aan als we op die manier een meer kwalitatieve hulp kunnen organiseren.

3.2.3 Onze capaciteit

De twee halftijdse werknemers van het Winterproject worden volledig ingezet in de quarantaine-werking van Hobo. het animatieproject met thuisloze kinderen (zie 3.1.1) is geannuleerd vanwege de maatregelen tegen de verspreiding van covid-19. Het volledige team van Hobo wordt ingezet in deze noodwerking, maar de totale capaciteit wordt ook beïnvloedt door andere factoren.

Ten eerste limiteren we het onderlinge contact tussen collega's. We werken steeds in dezelfde duo's. Vertoont één van beide collega's symptomen van covid-19, of heeft deze regelmatig contact met iemand met symptomen (vb: een huisgenoot), dan worden beide werknemers in quarantaine geplaatst en doen ze aan telewerken. Collega's die samenwonen met mensen uit één van de risicogroepen werken sowieso van thuis uit. In het team van Hobo zijn dat er twee van het dozijn werknemers.

Wat betreft infrastructuur vertrekken we vanuit onze basis: onze ruimtes in de Kogelstraat in hartje Brussel. Er wordt een doorgeefluik geplaatst in het raam aan de straatkant zodat mensen zelden moeten binnenkomen. Naarmate er nieuwe projecten opgezet worden vergroten we onze capaciteit aan infrastructuur d.m.v. partnerschappen. In de Beursschouwburg wordt een aanvullend project opgezet, net als in het Comeniuscomplex in Koekelberg, waar we douches ter beschikking stellen.

In eerste instantie is er geen vooropgestelde capaciteit van ons centrum. De manier waarop gewerkt werd, maakte het mogelijk om zonder al te veel risico veel mensen te kunnen helpen. We merkten echter spoedig dat de 'capaciteit' toch niet voldoende was en hebben daarom twee extra centra geopend. Zie hieronder voor meer informatie.

© Hannes Couvreur

Transformatie van het onthaalokaal van Hobo naar een verdeelpunt van voedsel, koffie, informatie etc. Zie voor het aanbod de volgende pagina's.

Een doorgeefluik voorzorg een corona-veilige manier om in interactie te gaan met de mensen op de straat. Alleen voor adminisratieve hulp en toiletbezoek werden mensen binnen gelaten.

© Hannes Couvreur

3.2.4 Werking

1. Hobo kogelstraat:

Hobo paste zich aan aan de noden van de doelgroep tijdens deze periode. Dit heeft geleid tot een eerste centrum gericht op materieële hulpverlening en sociale hulpverlening binnen onze eigen lokalen. (zie aanbod en openingsuren beneden). Einde april is daar nog een tweede centrum (Beursschouwburg) en een derde (vgc simonis) centrum bijgekomen.

We openden elke dag om 9u en sluiten om 17u. Maaltijden werden op een vast tijdstip uitgedeeld. Dit tijdstip werd afgestemd met andere organisaties zodat zoveel mogelijk mensen een maaltijd konden krijgen (gelijktijdig uitdelen op verschillende locaties).

Naargelang de houdbaarheid van de situatie voor onze voorkeur (drukte) voegden we specifieke tijdstippen toe voor bepaalde diensten.

Op het einde van de dag werd alles gekuist en gedesinfecteerd.

Op Hobo waren telkens 2 collega's aanwezig. De 2 werknemers van het winterproject werkten elk met een andere vaste werknemer. Zo leerden zij de reguliere werking van Hobo beter kennen.

2. Beursschouwburg:

Midden april kwam de vraag tot bij Hobo vanuit Globe Aroma of zij een project wilden opzetten in de Beursschouwburg. Globe Aroma had reeds initiële gesprekken gevoerd met de Beursschouwburg en deze stond open voor het idee. Hobo werd gevraagd projectleider te zijn vanuit hun ervaringen met een covid-centrum voor dak- en thuisloze mensen in hun eigen lokalen. Hobo was er ook meteen zeer hard voor gewonnen want de 'passages' (zie grafiek: passages: elke persoon die binnen twee uur langskomt en een dienst gebruikt, wordt geteld als een passage.) aan Hobo Kogelstraat werden hoger en hoger en de capaciteit van deze plaats was veruit te klein om de toenemende vraag te dekken. (en was reeds open 7 dagen op 7, van 9u tot 17u) Er waren ook een aantal diensten die Hobo graag wilde aanbieden (steeds wederkerende vraag van mensen van de doelgroep) en die vanuit de enorme toeloop op de hobo kogelstraat en het aanbod dat Hobo daar reeds deed, niet ook nog kon gedaan worden. Een tweede locatie openen, zou een antwoord bieden op twee zaken.

1. De mensen wat spreiden.

Hobo is altijd, en zeker nog in deze medische crisis waar teveel mensen op dezelfde plaats geen goede zaak is, een voorstander van kleine, warme contactpunten. Door twee locaties te openen, die ook niet zo ver zijn van elkaar, zou de kogelstraat en Hobo wat ontlast kunnen worden. (In realiteit zien we dat deze doelstelling maar half is gelukt: er is inderdaad een kleine afname in de kogelstraat, maar er zijn ook veel 'nieuwe' mensen die door het beursschouwburgproject worden bereikt. Dat is op zich ook goed nieuws natuurlijk, maar was niet meteen de eerste opzet.)

2. Aanbod uitbreiden en verbreden

Enkele broodnodige diensten uitbreiden (meer voedsel voorzien bv) en nieuwe diensten toevoegen. Er was enorm veel vraag naar kledij, een grote vraag naar toegang tot computers en internet en een gebrek aan douches in de thuislozenzorg. Een tweede locatie zorgde ervoor dat Hobo dit kon aanbieden zonder overbelast te geraken op één plaats.

23/04 opende de Beursschouwburg voor het eerst haar deuren voor dit project. De Beursschouwburg was open elke dinsdag, donderdag en zaterdag voor de doelgroep van 9u tot 16u. (Deze drie dagen waren het maximum dat Hobo, Globe Aroma en Beursschouwburg konden dragen met betrekking tot personeelstijd). Een gemengd team (2 mensen van Hobo, 1 persoon van Globe Aroma, 1 à 2 mensen van Beursschouwburg) hield dit onthaalpunt open elke dag. Er is gekozen voor vaste duo's en teams om het risico op besmetting te beperken.

Er werden gemiddeld (sinds begin initiatief en begin crisis) 153 passages geteld voor Hobo Kogelstraat (met een geteld maximum van 265 passages), en 171 passages voor Beursschouwburg (met een geteld maximum van 240 passages). Op dagen dat beide locaties open zijn is er een gemiddelde van 315 passages (met een geteld maximum van 413 passages).

3. VGC simonis:

De VGC werd betrokken bij het Hoboproject tijdens de coronaperiode omdat Hobo de nood wilde invullen aan douches voor haar doelgroep. Dit na overleg met Bruss'Help en andere partners die aangeven dat deze nood zeer hoog is. De idee was om een samenwerking op te zetten waarbij in de Beursschouwburg tickets gegeven konden worden aan de doelgroep opdat zij een douche zouden kunnen gaan nemen in een sportzaal van de VGC. De VGC voorzag toegang tot haar sportzaal aan Simonis aan Hobo opdat die er mensen van hun doelgroep douches kunnen laten nemen.

Dit aanbieden van douches werd operationeel op 30 april, op dezelfde openingsdagen als de Beursschouwburg (dinsdag, donderdag, zaterdag). Hobo was steeds aanwezig tijdens de openingsuren voor de omkadering en opvang van de doelgroep. Iemand van de VGC en enkele vrijwilligers zorgden voor de infrastructurele zaken.

Het aanbod op deze verschillende plaatsen kan u aantreffen in de bijgevoegde tabel. (Het aanbod werd gradueel opgebouwd, niet alles was operationeel van dag 1). Het resultaat waren drie op volle toeren draaiende opvangcapaciteiten voor dak- en thuisloze mensen in hartje Brussel die een resem van diensten aanboden die deze doelgroep absoluut nodig hadden om te (over)leven. Beide (extra) covid-centra waren een tijdelijke operatie en zijn afgebouwd eens deze noden opnieuw op andere plaatsen werden ingevuld. Zowel Beursschouwburg als VGC simonis sloten einde juni.

AANBOD:	Kogelstraat	Beursschouwburg	VGC sportzaal simonis
Koffie, thee, water	X	X	X
Fruitsap	X	X	
Soep	X	X	
warm middagmaal	X (25-30)	X (35-40)	
voedselpakketten		X (30)	
Adminstratieve hulp	X	X	
Doorverwijzingshulp	X	X	X
Mondmaskers	X	X	X
Toilet	X	X	X
GSM opladen	X	X	
Lockertjes		X	
Digitale ruimte		X	
Douche-tickets	X	X	
Hygiënische kits	X		
Slaapzakken	X		
Kledij		X	X
Activiteiten			X
Douches			X

Openingsuren	Kogelstraat	Beursschouwburg	VGC sportzaal simonis
maandag	9u-17u		
dinsdag	9u-17u	9u-16u	9u-16u
woensdag	9u-17u		
donderdag	9u-17u	9u-16u	9u-16u
vrijdag	9u-17u		
zaterdag	9u-17u	9u-16u	9u-16u
zondag	9u-17u		

3.2.5 Partners

We zochten actief naar partners met specifieke middelen, expertise en/of infrastructuur. Ook gaan we in op verzoeken van andere organisaties wanneer deze in lijn liggen met onze missie en visie.

Met **Globe Aroma** en **Beursschouwburg** zetten we een tijdelijk onthaal op in de Beursschouwburg. Beursschouwburg zorgde voor de infrastructuur en personeel, Globe Aroma ondersteunde het project op organisatorisch vlak en met personeel. De ruimte daar leende zich voor mogelijkheden die we niet hadden in de Kogelstraat (digitale ruimte met voldoende afstand + meer toiletten). Kaaitheater zorgde ervoor dat we in juni onze teamvergaderingen konden laten doorgaan.

Met de **VGC (sportdienst)** zetten we een werking op waarmee we gebruik konden maken van douches op de Comenius-site te Koekelberg. Ook werden we op een heel doeltreffende manier ondersteund door **Cultureghem vzw**. Zij voorzagen ons in fruit en voedselpakketten. Ook leenden ze ons twee mobiele wasbakken die gebruikt werden om de handhygiëne te waarborgen wanneer mensen moesten binnenkomen in onze gebouwen. **Younited vzw** zorgde ervoor dat we voltijds één van zijn werknemers ter beschikking gesteld kregen. Deze persoon werd tewerkgesteld in de Beursschouwburg. Ook **Ara vzw** zorgde voor een extra werkkracht. Deze werd ingezet in de VGC simonis en verzorgde daar onder andere een praatgroep. Met het tijdelijke dagcentrum **Jacques Brel** hadden we een goede samenwerking. Ook zij schreven mensen in om naar de douches in de simoniszaal te kunnen gaan als hun eigen douches allemaal volzet waren.

De logistieke toevoer (van materiaal), werkwijzes en coördinatie van de drie locaties gebeurde door Hobo. Een heel aantal organisaties zorgden voor de bereiding en het vervoer van het voedsel: **Restojet, ministerie van financiën (voedseloverschot van hun kantine) Les petits Riens, het snijboontje, Cultureghem, Brussels Boxing Academy, Pour eux, Jamais Sans Toit**. Met deze laatste hadden we de afspraak dat wij 75 maaltijden financierden en zij voor het vervoer zorgden voor de maaltijden. (spreiding over de week om het voor iedereen haalbaar te maken). **Solidarité Grand Froids** zorgde ervoor dat we kledij konden halen bij hen om uit te delen (zelfs toen zij gesloten waren). **La fontaine ASBI** zorgde ervoor dat alle maskers die onze vrijwilligers maakten kon gewassen worden bij hen. **CAW** Brussel voorzag ons van een 200tal slaapzakken en hygiënische kits.

Tot slot kunnen ook onze **buren van de kogelstraat 24** vernoemd worden. Gedurende de hele periode was het dankzij hun aanmoediging, maar ook hun gedogen van de situatie en de aanwezigheid van onze mensen in de straat, dat we dit konden realiseren.

3.2.6 Vrijwilligers

Vanwege de *social distancing* maatregelen vermeden we zoveel mogelijk om te werken met vrijwilligers. Enkel in het doucheproject dat i.s.m. de VGC werd opgezet hebben we vrijwilligers operationeel ingezet. De VGC stond in voor het organiseren hiervan. De vrijwilligers zorgden hier voor het kuisen van de douches na gebruik.

Een enorme grote groep (maar overwegend anoniem) vrijwilligers hebben zich van thuis uit ingezet voor het maken van mondmaskers. We hebben in de hele coronaperiode zonder overdrijven zo duizenden mondmaskers (getelde uitdelingen: **2193 (!)**. Maar het echte cijfer zal waarschijnlijk nog veel hoger liggen. Door drukte werd niet altijd goed geteld.) kunnen uitdelen, en dat van in het BEGIN van de crisis. Dit zou onmogelijk geweest zijn zonder de steun van al deze mensen.

3.2.7 Cijfers Tweede helft (Hobo ten tijde van Corona)

Manier van meten

Tijdens onze dagelijkse permanenties maten we alles waar we hulp in aanboden. De bedoeling hiervan was om kwantitatief een goed zicht te hebben op de noden en de omvang te meten van het bereik van het project zodat we dit zeer snel konden aanpassen (of voorzien). De toenemende aantallen ‘passages’ leidde bijvoorbeeld tot het op zoek gaan naar het open van een tweede centrum in de Beurschouwburg, de toenemende nood en vraag naar (hulp bij) computers zorgde voor het opzetten van een digitale ruimte, etc. We probeerden zo goed en zo kwaad als dat ging alles te tellen. Deelden we een koffie uit, dan telden we die. Maakte er iemand gebruik van onze telefoon, dan telden we dat. Vooral op drukke uren lukte dit natuurlijk niet altijd exact, maar deze tellingen gaven toch een heel goed beeld van tendensen tijdens de quarantaine. Het is evenwel belangrijk te vermelden dat sommige dingen niet geteld werden. Zo stonden er op Paasmaandag 65 mensen op onze stoep voor een maaltijd, maar telden we enkel de 35 die we er één konden geven.

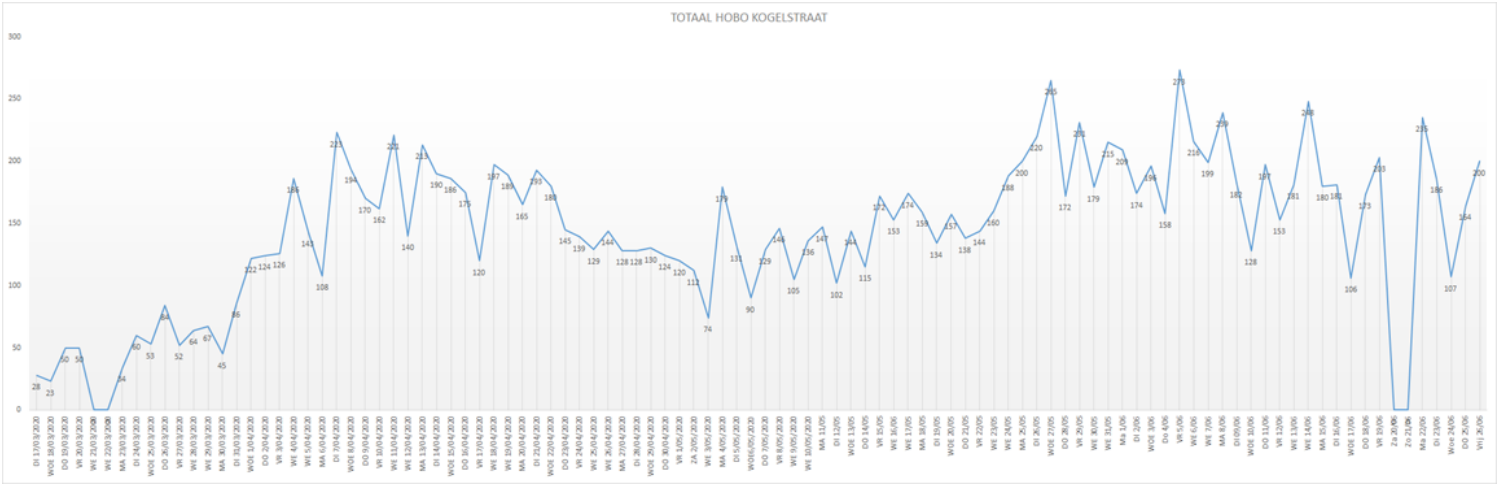
Belangrijk voor begrip van deze cijfers is om te weten is hoe we het aantal bezoeken telden. We identificeerden vier dagdelen. Respectievelijk van 9u tot 11u, van 11u tot 13u, van 13u tot 15u en van 16u tot 17u. Wanneer iemand twee keer langskwam tussen 9 uur en 11 uur, dan werd deze dus maar één keer geteld. Maar wanneer deze zelfde persoon nog eens langskwam tussen 11 uur en 13 uur, dan werd deze weer geteld. We spreken daarom van passages en niet van unieke bezoekers. We denken dat het gemiddelde aantal passages per persoon op ongeveer 1,5 ligt. Als je het cijfer neemt van de passages en deelt door 1,5 kom je ongeveer uit op het aantal individuele cliënten die beroep op Hobo deden.

Verschillende locaties

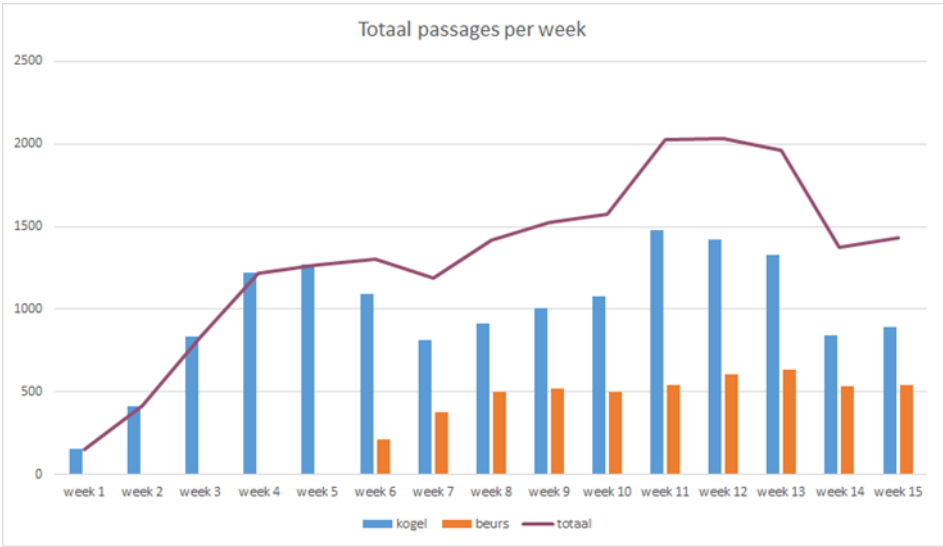
Wie onderstaande grafieken bekijkt, moet weten dat we vanuit verschillende locaties werken, en dat deze niet helemaal gelijktijdig opgezet zijn. Gedurende de eerste maand van de quarantaine openen we elke dag ons onthaal in de Kogelstraat. Dan komt de Beursschouwburg erbij, drie dagen per week. Nog eens een maand later organiseren we ook de mogelijkheid om douches te nemen in het Comenius-complex te Koekelberg. De cijfers hiervan vallen niet zo op (minder in aantal), en worden bij de cijfers van de Beursschouwburg geteld.

Kwantitatieve informatie

Deze cijfers geven een indicatie van bepaalde tendensen, maar moeten geïnterpreteerd worden. Een goed voorbeeld van iets dat niet zichtbaar is in de cijfers, is hoe we tijdens de laatste weken van onze noodopvang (juni), steeds meer thuisloze mensen en andere mensen in armoede aan ons onthaal krijgen. Mensen die wel een dak boven hun hoofd hebben, maar zich wel genooddaakt zien om in de rij te staan voor gratis maaltijden. Wat onzichtbaar is in pure cijfers moet dus aangevuld worden.

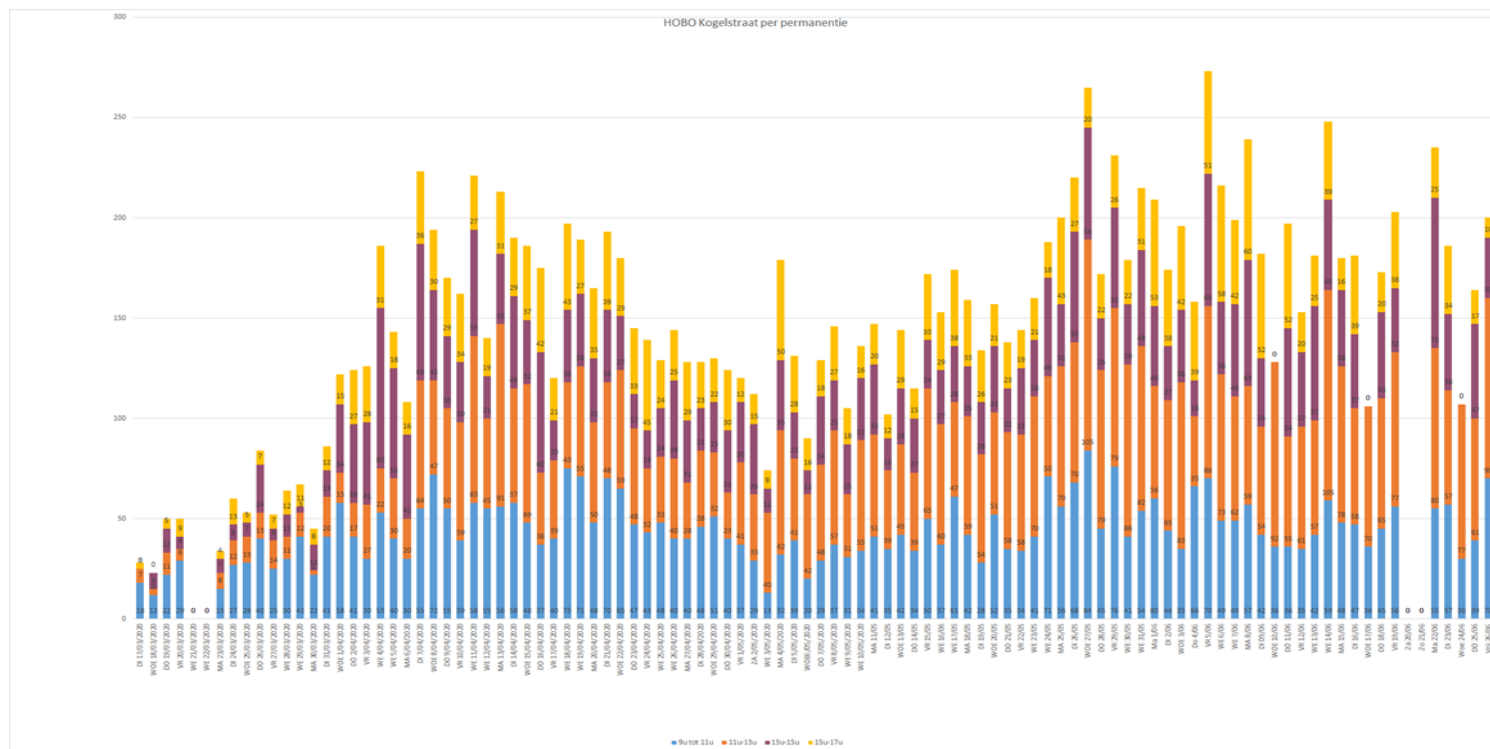

Deze eerste grafiek geeft het aantal bezoeken per dag weer in de Kogelstraat. Opvallend is hoe het aantal cliënten na de eerste twee a drie weken verdubbelt. Wanneer we daaraan toevoegen dat er na die eerste weken slechts twee straten verder een tweede locatie geopend wordt, dan wordt deze verdubbeling nog opmerkelijker.

	kogel	beurs	totaal
week 1	151	0	151
week 2	414	0	414
week 3	832	0	832
week 4	1218	0	1218
week 5	1270	0	1270
week 6	1095	209	1304
week 7	816	375	1191
week 8	916	500	1416
week 9	1007	521	1528
week 10	1080	497	1577
week 11	1482	544	2026
week 12	1425	606	2031
week 13	1328	632	1960
week 14	843	532	1375
week 15	892	544	1436

In deze grafiek is goed zichtbaar hoe ons onthaal in de Kogelstraat aanvankelijk minder belast wordt wanneer we met ons tweede onthaal in de Kogelstraat beginnen. Toch zien we dat de curve blijft stijgen, en we al snel meer mensen bereiken. Dat we meer mensen bereiken weten we als werknemers bij Hobo. We zien nieuwe gezichten naarmate het onthaal in de Beursschouwburg aan bekendheid wint. Toch is het ook belangrijk te vermelden dat er ook enkele cliënten heen en weer lopen tussen de twee locaties.

Ten slotte is het interessant om te bekijken tijdens welke momenten in de dag er veel volk aan onze onthalen passeert. Gemiddeld gezien valt uit deze grafiek op te maken dat er meer volk tijdens de voormiddag langskomt. In de namiddag kregen we dan weer veel meer administratieve vragen. (Dit is een bijkomend gegeven, niet af te leiden uit de grafiek.)

Nog enkele interessante kwantitatieve gegevens

Tijdens deze periode hebben we **657 ontbijtmaaltijden** uitgedeeld, **4920 middagmalen** en **2098 soepjes**. **14381 koffies** werden uigedeeld, **2122 glazen fruitsap** en **3467 stukken fruit**.

Er zijn **411 douches** genomen in de VGC Simonis Koekelbergzaal. 871 mensen schreven zich in. **306 kledingstukken** werden gegeven.

Er waren geen toiletten open, dus konden de mensen, zeker in het begin van de crisis toen echt alles toe was, bij ons naar **toilet**. **2665** keer ging de deur open enkel daarvoor.

We hebben in deze periode **1076 keer gsm's herladen** voor de mensen. Dit was fundamenteel voor vele mensen omdat zij geen toegang meer hadden tot elektriciteit.

2193 mondmaskers werden gegeven aan de mensen, en **189 hygiënische kits** en **slaapzakken** werden verspreid onder de mensen.

In de Beursschouwburg voorzagen we lockers voor het allernoodzakelijkste. **75 keer** werden deze **lockers** gebruikt. De digitale ruimte in de Beursschouwburg zorgde ervoor dat de **computers 1016u** (1beurt=1u) toegang gaven tot internet.

Tot slot werd er heel erg veel beroep op Hobo gedaan voor doorverwijzingen en administratieve hulp. **503 doorverwijzingen** werden gerealiseerd. **618 keer** werd er beroep gedaan op Hobo voor **administratieve hulp**.

3.2.8 Tot slot; enkele observaties en aanbevelingen

- Het viel op dat een groot deel van de mensen die beroep deden op Hobo's diensten tijdens deze quarantaine onze organisatie ervoor niet kenden. We hebben hier geen exacte data van, maar we stellen zelf vast dat veel gezichten voor ons nieuw zijn. Straathoekwerkers (bijvoorbeeld van Diogenes) bevestigden dit. Er zijn mensen dakloos geworden tijdens deze quarantaine. Zwartwerkers, sekswerkers, en mensen die andere onzekere werkomstandigheden hadden, vielen zonder vangnet. Een bijkomende verklaring is dat het reguliere publiek van Hobo tijdens de lockdown (gelukkig!) hun onthaalhuizen of (tijdelijke) woningen niet uit mochten. Zij hadden dus wél een slaapplek én begeleiding en hoefden die dus niet bij ons te zoeken.
- Na enkele weken quarantaine kwamen steeds meer thuisloze mensen (met mogelijk wel een woning) om voedsel op te halen. Zij werden financieel hard getroffen. We vreesden hiervoor en het gebeurde: vele mensen zaten na de eerste maand reeds door hun reserves heen en moesten (opnieuw) beroep doen op noodhulp.
- We hoorden tijdens deze periode veel verhalen over hoe de maatregelen van de quarantaine (en uitoefening ervan) de situatie van dakloze mensen niet in overweging namen. Dakloze mensen die even wilden rusten op een bank in een park werden er weggejaagd door de politie. Een ander voorbeeld was hoe iemand die zijn identiteitskaart kwijt was online een afspraak moest maken voor een nieuwe kaart. Maar wat doet zo iemand wanneer die nergens gebruik kan maken van een computer?
- Er is een grote nood aan meer structurele middelen in onze sector. Er bestaan veel vrijwilligersinitiatieven. Dat is mooi, maar in noodsituaties wordt van hen verwacht dat ze de noodmaatregelen opvolgen. Heel wat burgerinitiatieven die de tekorten aan structurele middelen in normale omstandigheden proberen op te vangen, vielen plots weg. Dan wordt het snel duidelijk hoe hard we nood hebben aan een structurele solidariteit. Zo'n middelen komen iedereen ten goede. Er worden meer jobs gecreëerd, en mensen kunnen sneller terug op eigen benen geholpen worden, waardoor de overheid hen minder moet ondersteunen.
- De kern van de zaak blijft echter behuizing. Waar leggen de verschillende beleidsniveaus de prioriteiten in de strijd tegen dakloosheid en armoede? Bestrijden we enkel symptomen, of willen we als maatschappij ook naar oplossingen zoeken die deze symptomen kunnen verminderen? Wat als we iedereen recht op een dak geven? Wat als we eerst mensen onderdak geven, en dan samen met hen werken aan hun persoonlijke uitdagingen? Als we een zo alles-verterende zorg wegnemen uit de levens van mensen (de zorg om een veilige leefplek), dan maken we ruimte voor structurele ondersteuning. De corona-crisis zette de extreme maatschappelijke ongelijkheid serieus onder een vergrootglas. Het werd pijnlijk en onweerlegbaar duidelijk hoeveel mensen in een mensonwaardige situatie leven. Corona creëerde die situatie (in elk geval niet in het begin) niet, maar het maakte het wel heel erg zichtbaar.

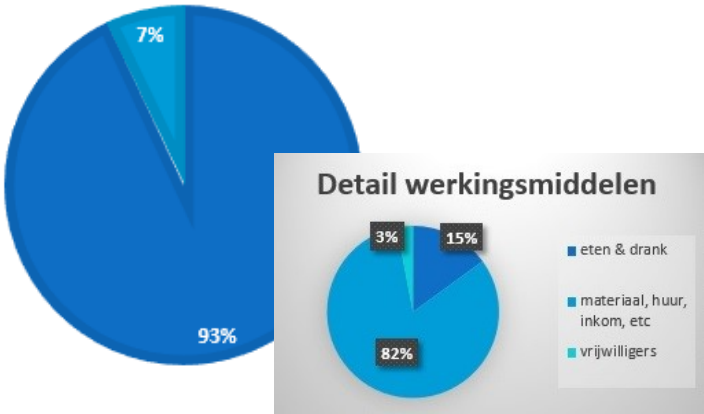
IV. Financiële middelen

Aangezien dat dit project eigenlijk twee zeer verschillende projecten herbergt, splitsen we ook de financiële middelen op in twee helften.

Eerste helft periode november 2019 - 16 maart 2020

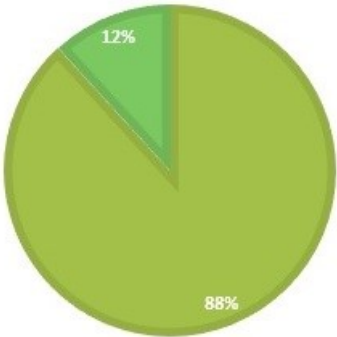
PROJECT KINDEREN

■ personeelskosten ■ werkmiddelen

PROJECT KINDEREN; SUBSIDIEBRONNEN

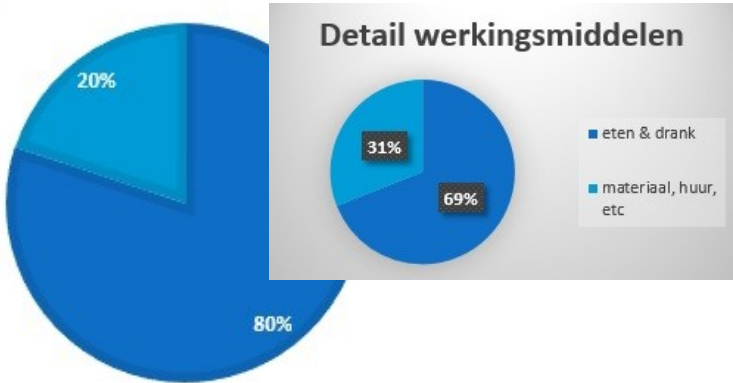
■ 86400 (GGC) ■ Sociale maribel

Tweede helft; periode 16 maart 2020 - 31 juni 2020

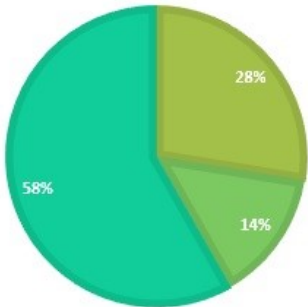
PROJECT HOBO COVID 19

■ personeelskosten ■ werkmiddelen

PROJECT HOBO COVID 19; SUBSIDIEBRONNEN

■ 86400 (GGC) ■ Covid 19 koning Boudewijntichting ■ Reguliere middelen Hobo*

*Tijdens de lockdown zijn alle middelen aangewend, ook deze van de reguliere werking. Het hier weergegeven percentage is gebaseerd op een estimatie.

Speciale dank aan volgende subsidiërende instanties voor dit project:

V. Enkele dingen om bij stil te staan

5.1 Over het werken met kinderen

Gratis openbaar vervoer als noodzaak tot ouderparticipatie

Deel van onze visie voor dit project is dat we kinderen laten kennismaken met het maatschappelijke en culturele leven in Brussel. Dat houdt automatisch in dat we best ook de ouders betrekken. Zij zijn immers diegenen die - eens het project stopt, of eens de kinderen uit het centrum weggaan - deze uitstappen kunnen verder zetten met hun kroost.

Deze betrokkenheid bewerkstelligen blijkt moeilijk. Sommige ouders hebben nood aan een moment zonder hun kinderen. Dit als rustpauze, of om administratieve afspraken in te plannen. Maar wanneer ouders zeggen dat ze graag zouden meekomen (om bijvoorbeeld kennis te maken met Cultureghem vzw, en dat vervolgens toch niet doen, stellen we ons vragen. Al snel leren we van de medewerkers van Samusocial dat veel van de ouders geen abonnement hebben op het openbaar vervoer en dus ook op hun eigen activiteiten (van Samusocial) vaak niet meekomen. De kinderen met wie wij werken zijn jonger dan 12 jaar, en maken wel gratis gebruik van het openbaar vervoer in Brussel.

Om ouders te betrekken in de ontdekkingstocht die hun kinderen doormaken, hebben we nood aan gratis vervoer voor hen. Dat kan op twee manieren: Ofwel krijgt Hobo meer middelen om metrokaartjes te voorzien voor de ouders die willen meekomen (een niet te onderschatten kost), ofwel wordt vanuit de hele sector onderhandeld met de MIVB om dak -en thuisloze mensen in gratis abonnementen te voorzien. Die tweede optie lijkt duurzamer, omdat deze nog heel wat andere projecten in de sector kan vooruit helpen.

Activerende activiteiten scoren hoog

Na enkele weken merkten we dat bepaalde activiteiten beter werkten dan andere. De kinderen met wie we werken verblijven in centra waar geen of weinig aangepaste ruimten voor kinderen zijn. Zeker tijdens de winter hebben onze kinderen veel energie die ze nergens anders kwijt kunnen. Om die reden is het noodzakelijk om activiteiten te zoeken die mentaal en/of fysiek activerend zijn. Een bezoek aan een museum waar ze netjes in de pas moeten lopen, en niets mogen aanraken werkt niet (we hebben het geprobeerd). Maar het treinmuseum in Schaerbeek (waar zowel verwondering als fysieke vrijheid worden gestimuleerd) is een groot succes. Andere succesverhalen waren heel divers van aard. We gingen bijvoorbeeld naar het circus. Als activiteit waar kinderen lange tijd moeten zitten, kan een moeilijk verloop verwacht worden. Maar het circus is zo'n luide spektakelbedoening, dat ook zij zich heel luid mogen uitdrukken. Hun emoties worden er niet als stoorzender gepercipieerd. Ook de actieve workshops Jiu Jitsu en Instrumenten Bouwen werken wonderbaarlijk goed. Beide activiteiten hebben gemeenschappelijk dat ze zowel fysiek uitdagend als mentaal stimulerend zijn.

Elk jaar begint dit project opnieuw. Telkens krijgt Hobo in november te horen dat de subsidie wordt toegekend, en wordt het dan snel opgestart. Er is een beperkte overdracht in de vorm van projectverslagen, maar de praktische kunde moeten nieuwe werknemers zich steeds opnieuw eigen maken. Ook de communicatie naar en samenwerking met verschillende opvangcentra moet steeds opnieuw beginnen.

Belangrijker dan dat alles is het opbouwen van vertrouwen dat tijd vraagt. Dat gaat op voor de band tussen kinderen en medewerkers, maar ook voor die tussen centra en tussen vrijwilligers. Het project loopt eigenlijk pas vlekkeloos wanneer het al bijna gedaan is. En wanneer het stopt, kan niemand dat goed uitleggen aan de kinderen wiens situatie vaak helemaal niet veranderd is. Integendeel, de nood aan activiteiten wordt in de zomer misschien zelfs hoger. Er is dan immers geen school, en veel medewerkers in de opvangcentra nemen vakantie op waardoor ze zelf minder activiteiten kunnen organiseren. Dit project zou veel sterker worden door het heel het jaar door te organiseren.

Het gemis van een leertraject

De activiteiten die we organiseren zijn nuttig op zich. Zowel de kinderen, de ouders als de opvangcentra hebben er baat bij. Deze feedback krijgen we geregeld. Maar de vertrouwensband tussen organisaties en tussen kinderen en begeleiders wordt onderbenut. In voorgaande jaren koppelde Hobo dit project aan een leertraject. Die kennis is nog steeds aanwezig in onze organisatie, en als we de middelen zouden hebben kan het weer opgestart worden. We zouden het vertrouwen dat opgebouwd wordt tijdens recreatieve activiteiten nog meer ten dienste kunnen stellen van de kinderen met wie we werken, door ze ook in hun leerproces en schoolloopbaan te ondersteunen. Dit kunnen we niet realiseren zonder meer collega's, en dus financiële middelen.

5.2 Over het werken in tijden van corona

Vergeet de mensen zonder maatschappelijke stem niet

Het plotse ingaan van een complete quarantaine is cru. Er wordt geen rekening gehouden met heel wat mensen die deel uitmaken van onze samenleving. Zo ook bij onze doelgroep. In het bijzonder voor twee specifieke groepen die we ondersteunen.

Na het ingaan van een plotse quarantaine mogen mensen hun kamers voor lange tijd niet meer uit. Het is beter dan dat ze op straat worden gezet, dat wel. Maar verder kan het een behoorlijk schadelijke maatregel zijn. Grote opvangcentra kunnen geen maatregelen op maat maken. Ze proberen - terecht - vooral besmettingen te vermijden. Daardoor blijven deze kinderen geïsoleerd met hun families op hun kamers. Dat zijn kleine ruimtes, waarin een zinvolle dagbesteding niet mogelijk is. De stem van het kind wordt niet gehoord.

Ten tweede worden de mensen die op straat leven vergeten tijdens het bedenken van een quarantaine. Deze groep mensen gaat dagelijks om met heel wat uitdagingen, maar het voorzien in hun eigen basisbehoeften wordt tijdens een lock-down nog veel moeilijker dan anders. Op Hobo hoorden we tijdens de eerste weken van de quarantaine dat dakloze mensen werden weggejaagd van publieke ban-

ken door politieagenten die de corona-maatregelen strikt volgen. Niemand mag namelijk 'niet in beweging' zijn. Een ander voorbeeld is onze WC die voor heel wat mensen de enige nog beschikbare was. Vrijwel alle openbare plaatsen waren immers gesloten, inclusief publieke toiletten.

De hier te leren les is dat dak -en thuisloze mensen te snel vergeten worden. Het excuus van 'de eerste keer' valt bij de volgende quarantaine alleszins weg. We hopen dat het er niet van komt...

Recht op een dak

Een ander probleem wordt uitvergroot in tijden van quarantaine, maar is ook daarbuiten heel aanwezig. Van dak -en thuisloze mensen wordt veel verwacht zonder hen een omgeving te bieden waarin ze die verwachtingen kunnen waarmaken. We vragen hen om van de ene dienst naar de andere te hollen. Om heel de dag de stad te doorkruisen. Tijdens de quarantaine deden deze mensen dat zelfs om gewoon maar in leven te blijven.

Als maatschappij besteden we heel veel geld aan crisisopvang. Tijdelijke centra en projecten moeten ervoor zorgen dat mensen een doorlopend aanwezige noodsituatie kunnen overleven. Maar als we als samenleving een einde willen maken aan dakloosheid, dan kunnen we alleen aangeven dat dit niet werkt. Geef mensen een dak, en help ze daarna om hun leven op orde te krijgen. Een veilige persoonlijke omgeving is nodig om zelf je situatie te kunnen verbeteren.

Structureel beleid

We kunnen niet blijven teren op vrijwilligers en gulle gevers. Hoe mooi het engagement van sommige mensen ook is, zij hebben zelden de nodige kwalificaties om verantwoordelijke en veilige ondersteuning te kunnen bieden aan de mensen die dit het meest nodig hebben. Een goed voorbeeld hiervan zijn burgerinitiatieven die de gaten van het beleid opvullen. Wanneer de overheid een quarantaine oplegt moeten deze vrijwilligers in quarantaine gaan of ze worden beboet. Enkel officiële werknemers mogen blijven werken. De gaten in het beleid van onze overheden laat, worden tijdens een pandemie plots weer heel zichtbaar. Solidariteit van mens tot mens is mooi, maar om dak -en thuisloze mensen duurzaam te kunnen ondersteunen hebben wij meer structurele middelen nodig. Dat komt ons allemaal ten goede.

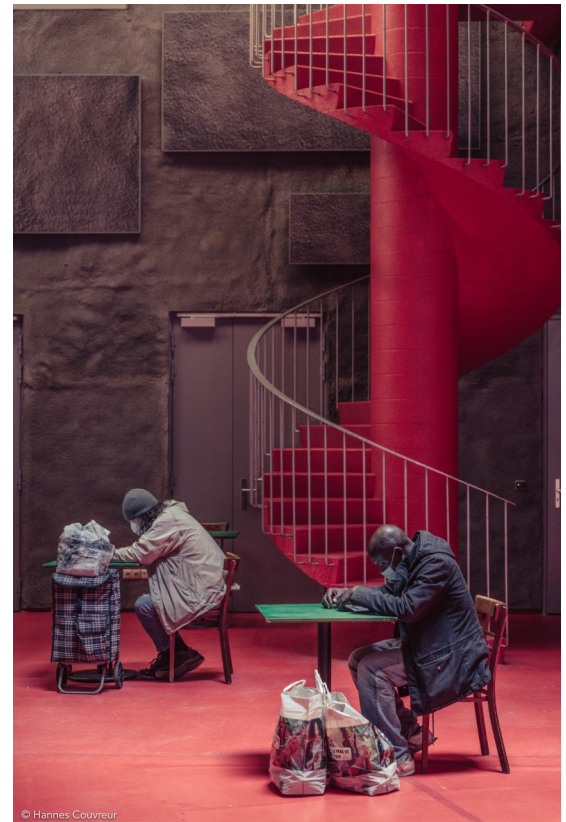
Toegang tot internet

De digitale kloof is een acuut probleem. Tijdens de quarantaine werd deze kloof pijnlijk voelbaar met duidelijke nefaste bijwerkingen. Niet enkel mensen die niet goed overweg kunnen met technologie werd de toegang tot onze digitale samenleving ontzegd. Ook zij die zelf geen internet kunnen betalen konden nergens meer terecht. Alle openbare plaatsen die deze taak normaal gezien vervullen, zoals openbare bibliotheken, sloten prompt hun deuren. Dakloze mensen die ook tijdens de quarantaine op straat moesten overleven, hadden

geen toegang meer tot dit deel van onze maatschappij. Deze ontoegankelijkheid was ondraaglijk, omdat een versnelde digitalisering werd ingezet omwille van corona. Bij Hobo kregen we veel mensen over de vloer die een afspraak wilden maken bij hun gemeente, maar die dat niet konden doen omdat die afspraak enkel via het internet gemaakt kon worden. Ook bij medische diensten kwam dit geregeld voor, bij banken en ook bij andere sociale diensten. Het is zeer belangrijk dat we ook buiten medische crisissen om gewaar blijven van het feit dat heel wat mensen NIET KUNNEN VOLGEN met de snelle digitale opmars. Het kan niet de bedoeling zijn dat een perfect competente, maar digifobe of digi-analfabetische persoon een sociaal werker nodig heeft om zijn rechten te laten gelden omdat er een computer tussen hem en zijn/haar rechten staat. Toch gaan we meer en meer hier naartoe.

Contact met politie

Quarantaine-maatregelen worden gecontroleerd door politieagenten. Zij volgen opgestelde regels, en passen die - in dit geval - voor iedereen hetzelfde toe. Uit veel anekdotes van onze cliënten wordt duidelijk dat hierin niet veel ruimte is voor nuance. Met context wordt niet genoeg rekening gehouden. Een vrouw op leeftijd, niet zo goed te been, rust bijvoorbeeld even op een bank in het park. Ze wordt weggejaagd door politie. Deze vrouw is niet alleen in haar ervaring. Zou het helpen wanneer politieagenten vormingen krijgen van medewerkers uit onze sector? Ligt het probleem bij de instructies die ze van hogerhand krijgen? Moeten we als sector meer in dialoog treden met lokale agenten, en hen informeren over de situatie van onze cliënten?

Dagcentrum Hobo

Kogelstraat 24

1000 Brussel

© Hannes Couvreur

02/486.45.10

www.hobosite.be